

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.04.2023
31.08.2023
RT I, 11.03.2023, 62

Kohtuekspertiseadus

Vastu võetud 30.05.2001
[RT I 2001, 53, 309](#)
jõustumine 01.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
15.05.2002	RT I 2002, 47, 297	01.01.2003
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
23.03.2005	RT I 2005, 20, 127	24.04.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
07.06.2007	RT I 2007, 44, 314	14.07.2007
18.06.2009	RT I 2009, 35, 232	01.07.2009
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
20.01.2010	RT I 2010, 8, 35	01.03.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
14.06.2012	RT I, 04.07.2012, 1	01.08.2012
13.06.2012	RT I, 06.07.2012, 1	01.04.2013
26.03.2014	RT I, 16.04.2014, 1	26.04.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, jõustumisaeg muudetud 01.07.2016 [RT I, 17.12.2015, 1]
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 2	29.03.2015
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015
09.12.2015	RT I, 30.12.2015, 1	18.01.2016
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
17.12.2020	RT I, 29.12.2020, 1	08.01.2021
15.06.2021	RT I, 08.07.2021, 1	15.07.2021
22.02.2023	RT I, 11.03.2023, 9	01.04.2023

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Kohtuekspertiisiseaduses sätestatakse kohtuekspertiisi, riikliku ekspertiisiasutuse ja riiklikult tunnustatud eksperdi õiguslik seisund ning eksperdi õiguste ja kohustuste tekke alused kriminaalmenetluses, tsiviil- ja halduskohtumenetluses ning väärteomenetluses (edaspidi *menetlusasi*).
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Kohtuekspertiis

Kohtuekspertiis on menetlusasjas eksperdiks määratud isiku erialane tegevus, mille eesmärk on uurida esitatud materjali ja anda ekspertiisiülesandest lähtudes teaduslikult põhjendatud eksperdiarvamus.

§ 3. Ekspertiarvamus

Ekspertiarvamus on tõendamisel tähtsa asjaolu kohta tehtud ja ekspertiisiaktis väljendatud kategooriline või tõenäoline ekspertidijäreldus.

§ 4. Ekspert

(1) Käesoleva seaduse tähenduses on ekspert isik, kes kohtuekspertiisi (edaspidi *ekspertiis*) tehes kasutab mitteõiguslikke eriteadmisi, seaduses sätestatud juhul ka õiguslikke eriteadmisi.

(2) Ekspertiks võib olla kohtuekspert, riiklikult tunnustatud ekspert või menetleja määratud muu isik.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 4¹. Isikuandmete töötlemine ekspertiisi ja uuringu tegemisel

(1) Ekspertiisi ja uuringu ettevalmistamiseks ning tegemiseks on riiklikul ekspertiisiasutusel, kohtuekspertil, riiklikult tunnustatud eksperdil ning abipersonalil õigus töödelda konkreetse ekspertiisi või uuringu tegemiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid.

(2) Menetlusasjas määratud uuringu või ekspertiisi ettevalmistamisel ja tegemisel loetakse riikliku ekspertiisiasutuse tegevust õiguskaitseasutuse tegevuseks isikuandmete kaitse seaduse § 13 lõike 2 tähenduses ning isikuandmete töötlemisel lähtutakse õiguskaitseasutustele kehtestatud sätetest.

(3) Menetlusasjas määratud uuringu või ekspertiisi ettevalmistamisel ja tegemisel on riiklik ekspertiisiasutus või riiklikult tunnustatud ekspert isikuandmete kaasvastutav töötleja koos ekspertiisi määranud asutusega.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 4². Andmesubjekti õigus saada teavet tema isikuandmete töötlemise kohta ja isikuandmete väljastamine

(1) Isikuandmete töötlemisel menetlusasjas määratud uuringu või ekspertiisi ettevalmistamisel ja tegemisel toimub andmesubjekti õiguste teostamine menetlusseadustikes sätestatud korras.

(2) Isikuandmete töötlemisel menetlusasjaga mitteseotud uuringu ettevalmistamisel ja tegemisel toimub andmesubjekti õiguste teostamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) sätestatud korras.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

2. peatükk KOHTUEKSPERT JA EKSPERTIISIASUTUS

1. jagu Kohtuekspert

§ 5. Kohtuekspert

Kohtuekspert on riiklikus ekspertiisiasutuses töötav isik, kelle tööülesanne on teha ekspertiise.

§ 6. Kohtueksperdile esitatavad nõuded

- (1) Kohtueksperdina võib töötada isik, kes:
- 1) on teovõimeline;
 - 2) valdab eesti keelt seadusega või seaduse alusel kehtestatud ulatuses;
 - 3) on omandanud ekspertiisialal nõutava kõrghariduse Eesti Vabariigi kõrgkoolis või kelle haridus vastab sellele tasemele;
 - 4) on töötanud ekspertiisi- või teadusasutuses või muul töökohal sellel ekspertiisialal vähemalt kaks aastat vahetult enne kohtueksperdina tööle asumist.

(1¹) Kohtueksperdina võib töötada ka välisriigi kutsekvalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsekvalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Eesti Kohtueksperdiinstituut.

[RT I, 30.12.2015, 1- jõust. 18.01.2016]

- (2) Kohtueksperdina ei või töötada isik:
- 1) kes on süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
 - 2) keda on korruptsioonivastase seaduse rikkumise eest karistatud väärteomenetluse korras;
 - 3) kes on lähedases suguluses (vanavanemad, vanemad, vennad, õed, lapsed ja lapselapsed) või hõimluses (abikaasa, abikaasa vanemad, vennad, õed ja lapsed) töökohta vahetult kontrolliva töötaja või vahetu ülemusega;
 - 4) kes tervise tõttu ei saa kohtueksperdina töötada. Kahtluse korral teeb isiku tervises seisundi kindlaks arstlik komisjon.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud keeld ei laiene isikule, kelle karistusandmed on kustutatud karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt.

§ 7. Kohtueksperdi vande

(1) Töölepingu sõlmimisel annab kohtueksperdi tööandjale järgmise vande:
«Mina, (nimi), töotan täita kohtueksperdi ülesanded ausalt ning anda eksperdiarvamuse erapooletult, oma eriteadmiste ja südametunnistuse kohaselt. Olen teadlik, et teadvalt vale eksperdiarvamuse andmise eest kohaldatakse karistust vastavalt karistusseadustiku §-s 321 sätestatule.»

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(2) Kohtueksperdi kirjutab vande alla ja kuupäevastab selle. Vande allkirjastatud tekst lisatakse tööandja käes olevale töölepingu eksemplarile.

2. jagu

Riiklik ekspertiisiasutus

§ 8. Riiklik ekspertiisiasutus

(1) Riiklik ekspertiisiasutus (edaspidi *ekspertiisiasutus*) on riigiasutus, mille tegevuse põhieesmärk on teha ekspertiise.

(1¹) Ekspertiisiasutuse põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 16.04.2014, 1- jõust. 26.04.2014]

(2) Ekspertiisiasutuse juhina võib töötada isik, kellel on kõrgharidus, kes valdab eesti keelt seadusega või seaduse alusel kehtestatud ulatuses, on kõrgete kõlbeliste omandustega ning kellel on vajalikud võimed ja isikuomadused ning puuduvad käesoleva seaduse § 6 lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud asjaolud.

(2¹) Ekspertiisiasutuse juhiga sõlmib töölepingu viieks aastaks valdkonna eest vastutav minister. Tähtaega võib pikendada korduvalt viie aasta kaupa.

[RT I, 29.12.2020, 1- jõust. 08.01.2021]

(3) Ekspertiisiasutuste nimekirja ja ekspertiisiasutuses töötavate ekspertide palgaastmed kinnitab [Vabariigi Valitsus](#).

[RT I 2005, 20, 127- jõust. 24.04.2005]

§ 9. Ekspertiisiasutuste pädevus

(1) Ekspertiisiasutused teevad järgmisi ekspertiise:

- 1) kohtuarstlike ekspertiise;
- 2) kohtubioloogiaekspertiise;
- 3) kohtukeemiaekspertiise;
- 4) kriminalistikaekspertiise;
- 5) muid ekspertiisiasutuse põhimääruses ettenähtud ekspertiise.

(2) Kohtuarstlike, kohtukeemia-, kohtubioloogiaekspertiiside loetelu kinnitab [Vabariigi Valitsus](#)või tema määratud [pädev minister](#). [Vabariigi Valitsus](#)või tema määratud pädev minister võib kehtestada kohtuarstlike, kohtukeemia- ja kohtubioloogiaekspertiisidele esitatavad nõuded.

(3) Kriminalistikaekspertiiside loetelu kinnitab [Vabariigi Valitsus](#)või tema määratud [pädev minister](#).

(4) Ekspertiisiasutus võib seaduses või selle alusel sätestatud tingimustel ja korras teha füüsilistele ja juriidilistele isikutele ning organisatsioonidele (edaspidi *tellij*a) menetlusasjadega mitteseotud tasulisi uuringuid, kui see ei takista tema kohtuekspertiisiga seotud ülesannete täitmist. Tasuliste uuringute loetelu ja vajaduse korral nende tegemise täpsema korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(5) Ekspertiisiasutus on nõukogu määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 4 lõikes 1 ja artikli 5 lõikes 1 nimetatud pädev asutus.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 9¹. Kohtuekspertiisi infosüsteem

(1) Kohtuekspertiisi infosüsteem on valdkonna eest vastutava ministri asutatav andmekogu, mida peetakse Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi käesolevast seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2) Andmekogu vastutav töötaja on Justiitsministeerium. Andmekogu volitatud töötaja on Eesti Kohtuekspertiisi Instituut.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3) Kohtuekspertiisi infosüsteemi andmetele on juurdepääsuõigus:

- 1) riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel ning juriidilisel või füüsilisel isikul seadusega sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 2) välisriigi asutusel ja isikul, kui see õigus on sätestatud välislepinguga.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(4) Kohtuekspertiisi Infosüsteemi kantakse järgmised andmed:

- 1) andmed ekspertiiside ja uuringute kohta, sealhulgas isikuandmed;
- 2) andmed ekspertiisiks ja uuringuks esitatud materjalide ja asitõendite kohta;
- 3) andmed menetlusasjadega mitteseotud tasuliste uuringute kohta, sealhulgas isikuandmed;
- 4) andmed võrdlusmaterjali kohta.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(5) Kohtuekspertiisi infosüsteemi asutab ja selle põhimääruse, sealhulgas andmete täpsema koosseisu ning säilitamise tähtaja, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 9². Tasuliste uuringute tegemise tingimused

(1) Menetlusasjadega mitteseotud tasulisi uuringuid võib teha järgmistel tingimustel:

- 1) ekspertiisiasutus peab ekspertiiside tegemist eelistama tasulistele uuringutele, mistõttu peab tasulise uuringu tegemiseks kokkulepitav aeg olema vähemalt 30 päeva ja ekspertiisiasutusel on õigus seda ühepoolselt pikendada kuni ühe aastani, tellijal aga on tähtaja pikendamise korral õigus leping üles öelda ilma uuringu eest tasu maksmata;
- 2) tasuliste uuringute arv ühes kuus ei tohi ületada 20 protsenti vastava ekspertiisiliigi ühe kuu eeldatavast keskmisest ekspertiiside arvust;
- 3) tasulise uuringu andmeid ja materjale hoitakse ja säilitatakse ekspertiiside materjalidest eraldi;
- 4) tasulise uuringu tegija peab olema erapooletu ning olema töötanud ekspertiisi- või teadusasutuses või muul töökohal tasulise uuringu tegemisele vastaval erialal vähemalt üks aasta ja vastama muudele seadusega kohtuekspertiisidele esitatud nõuetele;
- 5) tasulist uuringut ei tehta anonüümselt, vaid tellija peab tagama, et selle tegemisse või tulemusse puutuv isik või tema seaduslik esindaja peab olema konkreetse uuringu tegemiseks andnud ekspertiisiasutusele oma nõusoleku, välja arvatud kui tasuline uuring on vajalik otseselt sellise tervishoiuteenuse jaoks, mille osutamiseks ei ole patsiendi ega tema seadusliku esindaja nõusolek vajalik;
- 6) uuringu tegemiseks esitatud materjalid ja andmed peavad olema seaduslikud ning uuringu tegemiseks ohutud, asjakohased ja õiged;
- 7) tasulise uuringu tegemine ei tohi soodustada kuritegevust ega raskendada kuriteo avastamist;
- 8) tasulise uuringu tegemine ei tohi kahjustada Eesti Vabariigi ega õigusemõistmise huve;
- 9) tasulist uuringut ei tehta menetlusasjas juba tehtud ekspertiisi kontrollimiseks või täiendamiseks ega kriminaalmenetluses ekspertiisi tegemise ennetamiseks;

10) uuringu tegemine ei tohi kahjustada kõlblust ega olla muul viisil vastuolus heade kommete ja tavadega;
11) tasuliste uuringute tegemisel ei kasutata Euroopa Liidu struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist rahastatud või muu välisabi korras soetatud seadmeid, välja arvatud kui selleks on seadme soetamist rahastanud institutsiooni nõusolek.

(2) Ekspertiisiasutusele tasulise uuringu tegemiseks esitatud materjalide ja andmete seaduslikkuse, ohutuse, asjakohasuse ja õigsuse eest vastutab nende esitaja. Ekspertiisiasutusel on õigus esitatud andmeid kontrollida.

(3) Ekspertiisiasutus võib tasulise uuringu tegemisest keelduda. Kui juba alustatud tasulise uuringu tegemisel ilmneb selle vastuolu tasulise uuringu tegemisele seatud tingimuste või muu õigusaktiga, katkestab ekspertiisiasutus tasulise uuringu tegemise ilma selle eest tasu nõudmata või maksab juba saadud tasu tellijale tagasi. Ekspertiisiasutus ei pea tasu tagasi maksma juhul, kui tasulise uuringu tegemist takistav asjaolu oli või pidi olema tellijale enne teada. Ekspertiisiasutus ei pea tasulise uuringu tegemise katkestamise ajani tehtud uuringute tulemusi ega muid uuringusse puutuvaid andmeid tellijale üle andma ning ei pea uuringu tegemisse puutuvatele isikutele hüvitama uuringu tellimise või tegemisega kaasnenud kulutusi.

(4) Tasuliste uuringute üle peetakse arvestust ning nende tellimisel või tegemisel saadud andmeid ja materjale säilitatakse ekspertiisiasutuse asjaajamiskorra kohaselt.

(5) Tasulise uuringu tegija ja selle tegemisel osalenud või juures viibinud isikud ning ekspertiisiasutus peavad hoidma saladuses talle uuringu tellimisel või tegemisel teatavaks saanud asjaolud, välja arvatud kui nende esitamine või avaldamine on seadusega lubatud või kohustuslik.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 9³. Tasuliste uuringute rahastamine

(1) Tasuliste uuringute tegemise eest maksab tellija ekspertiisiasutusele tasu vastavalt ekspertiiside hinnakirjale. Tasulise uuringu liigile vastava hinna puudumisel võetakse tasu kokkuleppimisel aluseks kõige lähedasema ekspertiisiliigi hind.

(2) Tellija maksab kogu tasu enne tasulise uuringu tegemisega alustamist, kui ei lepita kokku teisiti.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

3. jagu Riiklik sõrmejälgede register ja riiklik DNA-register

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 9⁴. Riiklik sõrmejälgede register

(1) Riikliku sõrmejälgede registri pidamise eesmärk on seaduse alusel kogutud ja registrisse kantud isikute daktüloskopeerimisel saadud andmete ja sündmuskohalt kogutud naha papillaarkurrustiku jälgede töötlemine ekspertiiside ja uuringute tegemise eesmärgil.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Isiku daktüloskopeerimisel ja sündmuskohalt kogutud naha papillaarkurrustiku jälgi töödeldakse ja säilitatakse riiklikus sõrmejälgede registris.

(3) Riikliku sõrmejälgede registri vastutav töötleja on Justiitsministeerium ja volitatud töötleja on riiklik ekspertiisiasutus.

(4) Riikliku sõrmejälgede registri asutab ja selle põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 9⁵. Riiklik DNA-register

(1) Riikliku DNA-registri pidamise eesmärk on seaduse alusel kogutud ja registrisse kantud DNA-proovide analüüsil saadud andmete töötlemine ekspertiiside ja uuringute tegemise eesmärgil.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Isikult ja sündmuskohalt kogutud DNA-proovide analüüsil saadud andmeid töödeldakse ja säilitatakse riiklikus DNA-registris.

(3) Riikliku DNA-registri vastutav töötleja on Justiitsministeerium ja volitatud töötleja on riiklik ekspertiisiasutus.

(4) Riikliku DNA-registri asutab ja selle põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 9⁶. Juurdepääs riiklikule sõrmejälgede registrile ja riiklikule DNA-registrile

(1) Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmed ei kuulu avalikustamisele.

(2) Juurdepääs registritesse kantud andmetele on registri volitatud töötlejal.

(3) Volitatud töötleja kasutab andmeid kooskõlas seadusega talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks.

(4) Riiklikesse registritesse kantud andmed väljastatakse:

1) uurimisasutusele, prokuratuurile, kohtule ja vanglale neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks;

2) jälitus- ja julgeolekuasutusele neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks;

3) kohtuvälisele menetlejale talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks;

4) välisriigi pädevale asutusele seaduse, välislepingu või muu Eesti jaoks siduva rahvusvahelise õigusakti alusel;

5) isikule endale kirjaliku ja allkirjastatud taotluse alusel;

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

6) Päästeametile ja Kaitsevæele neile seadusest tuleneva daktüloskopeerimise ja DNA-proovi võtmise kohustuse täitmiseks.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

§ 9⁷. Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse andmete kandmine ja nende andmete töötlemine

(1) Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantakse andmed üksnes seaduse alusel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registritesse kantud andmeid tohib kasutada üksnes seadusega kindlaks määratud ülesannete täitmiseks ning kooskõlas andmete töötlemise ja registrisse kandmise eesmärgiga.

(2¹) Isiku tuvastamisel ja isikusamasuse kontrollimisel isikut tõendavate dokumentide seaduse § 15⁵ tähenduses võib töödelda isiku identiteediandmeid, mis on kantud riiklikusse sõrmejälgede registrisse.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registrisse kantud andmeid võib edastada välisriiki seaduse, välislepingu või muu Eesti jaoks siduva rahvusvahelise kohustuse täitmiseks üksnes juhul, kui andmeid kasutatakse kooskõlas käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatuga.

(3¹) Riiklik sõrmejälgede register vahetab automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekoguga (edaspidi *andmekogu ABIS*) käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmeid X-tee kaudu või muul turvalist elektroonilist andmevahetust võimaldaval viisil.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(4) Riiklikusse sõrmejälgede registrisse kantakse järgmised andmekoosseisud:

1) andmed isiku kohta, kui sellised andmed on olemas;

2) [kehtetu -RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

3) andmed daktüloskoopiaandmete võtmise kohta;

4) andmed daktüloskoopiaandmetega tehtavate toimingute ja nende tulemuste kohta.

(5) Riiklikusse DNA-registrisse kantakse järgmised andmekoosseisud:

1) DNA-proovi andmed;

2) viide DNA-proovi võtmise alusdokumentidele;

3) informatsioon DNA-proovi andmetega tehtavate toimingute ja nende tulemuste kohta.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 9⁸. Nõusolek daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmete kandmiseks riiklikusse sõrmejälgede registrisse, andmekogusse ABIS ja riiklikusse DNA-registrisse

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(1) Isik võib taotleda tema daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmete kandmist vastavalt riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja andmekogusse ABIS või riiklikusse DNA-registrisse. Taotlus peab olema kirjalik ja allkirjastatud.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(2) Taotlusega annab isik nõusoleku tema daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmete töötlemiseks ning määrab andmete kasutamise eesmärgi.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3) Isik, kelle andmed on kantud riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja andmekogusse ABIS või riiklikusse DNA-registrisse käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt, võib igal ajal taotleda enda andmete kustutamist nimetatud registritest ja andmekogust ABIS, esitades Eesti Kohtuekspertiisi Instituudile kirjaliku ja allkirjastatud taotluse.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

§ 9⁹. Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmete säilitamine, arhiveerimine ja kustutamine

(1) Isiku daktüloskopeerimisel ja isiku DNA-proovi analüüsil saadud andmed säilitatakse vastavalt riiklikus sõrmejälgede registris ja riiklikus DNA-registris andmete registritesse kandmisest 40 aastat, kui seaduses ei sätestata teisiti. Pärast nimetatud tähtaja möödumist andmed suletakse ja arhiveeritakse.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2) Isiku õigeksmõistmisel, kriminaalmenetluse lõpetamisel kriminaalmenetluse seadustiku § 200 alusel või väärteomenetluse lõpetamisel väärteomenetluse seadustiku § 29 lõike 1 punktide 1–3 ja 5–7 alusel kustutatakse isiku daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmed vastavalt riiklikust sõrmejälgede registrist ja riiklikust DNA-registrist kohtuotsuse, prokuratuuri, uurimisasutuse või kohtuvälise menetleja määruse alusel 14 päeva jooksul.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3) Kriminaalmenetluse seadustiku § 100 lõike 1¹ alusel välistamise eesmärgil kogutud võrdlusandmeid ei kanta riiklikusse sõrmejälgede registrisse ega riiklikusse DNA-registrisse või kustutatakse nimetatud registritest kohe pärast võrdlusuuringu läbiviimist.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(4) Kriminaalmenetluse seadustiku § 99 lõike 2 alusel vastavalt riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud isikustamata naha papillaarkurrustiku jälgi ja DNA-proovi analüüsil saadud andmeid säilitatakse 75 aastat või kuni isikuga seostamiseni.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(5) Isiku DNA-proov hävitatakse kaks kuud pärast vastava ekspertiisiakti või uuringu edastamist menetlejale või DNA-proovi analüüsil saadud andmete kandmist riiklikusse DNA-registrisse. Erandkorras on prokuratuuri taotlusel võimalik pikendada DNA-proovi säilitamise aega kuni kriminaalmenetluse lõppemiseni.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(6) Käesoleva seaduse § 25¹ lõike 3, politsei ja piirivalve seaduse § 45¹ lõike 3, päästeteenistuse seaduse § 7³ lõike 3 ning kaitseväeteenistuse seaduse § 92¹ lõike 3 alusel vastavalt riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud riikliku ekspertiisiasutuse töötaja, politseiametniku, demineerimistööga seotud päästeametniku ning demineerimistööga seotud tegevvälase daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmed kustutatakse nimetatud registritest käesoleva seaduse § 25¹ lõike 4, politsei ja piirivalve seaduse § 45¹ lõike 4, päästeteenistuse seaduse § 7³ lõike 4 ning kaitseväeteenistuse seaduse § 92¹ lõike 4 kohaselt.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

§ 9¹⁰. Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmete arhiveerimine ning juurdepääs arhiveeritud andmetele

(1) Riikliku sõrmejälgede registri ja riikliku DNA-registri arhiivis säilitatakse vastavalt isikute daktüloskopeerimisel ja DNA-proovide analüüsil saadud andmeid 35 aastat pärast registris andmete sulgemist.

(2) Süütegude avastamiseks kasutatakse ja vajaduse korral väljastatakse menetleja põhjendatud taotluse või ekspertiisimääruse alusel riikliku sõrmejälgede registri ja riikliku DNA-registri arhiivis olevaid süütegude avastamise või ärahoidmise eesmärgil kogutud andmeid, kui kriminaalmenetluse esemeks on esimese astme kuritegu või tahtlikult toimepandud teise astme kuritegu, mille eest on karistusena ette nähtud vähemalt kuni kolm aastat vangistust.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

4. jagu Andmekogu ABIS

§ 9¹¹. Andmekogu ABIS

- (1) Andmekogu ABIS on elektrooniline andmekogu, mille eesmärk käesoleva seaduse tähenduses on:
- 1) riiklikus ekspertiisiasutuses töötava ja ekspertiisiobjektiga kokkupuutuva isiku daktüloskopeerimisel saadud biomeetriliste andmete töötlemine, et välistada ekspertiisiobjektile selle töötaja jäetud jäljed;
 - 2) isiku taotluse alusel ja määratud eesmärgil andmekogusse kantud biomeetriliste andmete töötlemine.
- (2) Andmekogusse ABIS kantud andmete töötlemisele kohaldatakse isikut tõendavate dokumentide seaduse §-s 15⁵ sätestatud käesolevas seaduses sätestatud erisustega.
- (3) Riiklikus ekspertiisiasutuses töötava ja ekspertiisiobjektiga kokkupuutuva isiku daktüloskopeerimisel saadud biomeetrilisi andmeid ning isiku taotluse alusel ja määratud eesmärgil andmekogusse ABIS kantud biomeetrilisi andmeid võib töödelda üksnes käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 1 ja § 9⁸ lõikes 2 nimetatud eesmärgil.
- (4) Andmekogu ABIS asutab ja selle põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.
- (5) Andmekogu ABIS vastutavad töötajad on Politsei- ja Piirivalveamet ning Eesti Kohtuekspertiisi Instituut. Volitatud töötaja määratakse kindlaks andmekogu põhimääruses.
- (6) Andmekogusse ABIS kantavate andmete koosseis ja nende säilitamise tähtaeg nähakse ette andmekogu põhimääruses.
- (7) Andmekogus ABIS sisalduvad andmed on juurdepääsupiiranguga ning on tunnustatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

3. peatükk RIIKLIKULT TUNNUSTATUD EKSPERT

§ 10. Riiklikult tunnustatud ekspert

Riiklikult tunnustatud ekspert on isik, kes on kantud riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirja.

§ 11. Riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirj

- (1) Riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirja (edaspidi *nimekirj*) koostamise eesmärk on tagada ülevaade asjatundjatest, keda saab kasutada ekspertiiside tegemisel.
- (2) Riiklikult tunnustatud eksperdid kantakse nimekirja teadusvaldkonniti ning nende kohta esitatakse järgmised andmed:
- 1) ees- ja perekonnanimi ning eksperdi valikul tema sünniaeg või isikukood;
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]
 - 2) eksperdi valikul kontaktaadress või sidevahendi number või mõlemad;
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]
 - 3) nimekirja kandmise ja riikliku tunnustuse lõppemise aeg.
- Vajaduse korral kantakse nimekirja ka märkused eksperdi kitsama eriala kohta.
- (3) Nimekirja peab ekspertiisiasutus.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]
- (4) Ekspertiisiasutus avaldab riiklikult tunnustatud ekspertide vajaduse kohta teateid üleriigilises päevalehes.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]
- (5) Nimekirja pidamise korra kinnitab [Vabariigi Valitsus](#) või tema määratud [pädev minister](#).

§ 12. Riiklikult tunnustatud eksperdi nimekirja kandmine

- (1) Nimekirja kantakse isik, kes vastab käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 1-3 ja lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud nõuetele ning:
- 1) kes on vähemalt kolm aastat vahetult enne nimekirja kandmise taotlemist töötanud teadusvaldkonnas, milles taotletakse riiklikku tunnustamist ning mis annab ekspertiisi tegemiseks siseriiklikult tunnustatud nõuete kohase kvalifikatsiooni;
 - 2) kellel on võimalik kasutada eksperdiuuringuteks vajalikke tehnikavahendeid;
 - 3) kellel on alaline sissetulek.
- (2) Nimekirja ei kanta isikut, kes töötab kohtuekspertina ekspertiisiasutuses.

(3) Teenistus- või töösuhtes oleva isiku võib kanda nimekirja vaid siis, kui on kindlaks tehtud, et ta vabastatakse ekspertiisi tegemise ajaks teenistus- või tööülesannete täitmisest.

(4) Isikud kantakse nimekirja teadusvaldkondades, milles tavatsetakse määrata ekspertiise.

§ 13. Avaldus

(1) Isik kantakse nimekirja tema kirjaliku avalduse alusel.

(2) Avaldus esitatakse ekspertiisiasutusele.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(3) Avalduses tuleb märkida järgmised andmed:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood;
- 3) teadusvaldkond või -valdkonnad, milles riiklikku tunnustamist taotletakse;
- 4) hariduskäik ja erialase teenistuskäigu kirjeldus;
- 5) kontaktaadress ja sidevahendi number;
- 6) isiku omakäeline kinnitus, et ta vastab käesoleva seaduse § 12 nõuetele.

(4) Avaldusele lisatakse erialast haridust tõendav dokument, teave ekspertiisi tegemiseks vajalike tehnikavahendite kasutamise võimaluse ja alalise sissetuleku kohta, tööandja või teenistuja vahetu ülemuse kinnitus käesoleva seaduse § 12 lõikes 3 nimetatud nõude järgimise kohta ning soovitus erialaselt kutseühingult või kaks soovitud erialal tunnustatud asjatundjatelt või andmed vastava asutuse või volitatud juriidilise isiku poolt tunnustamise (atesteerimine, litsentseerimine või muu vorm) kohta. Avaldusele võib erialase sobivuse kohta lisada ka muid andmeid.

§ 14. Avalduse läbivaatamine

Avalduse põhjal kontrollitakse isiku vastavust käesoleva seaduse § 12 nõuetele. Ekspertiisiasutus võib selle kohta koguda lisaandmeid järelepärimiste kaudu ja nõuda lisaandmeid ka avalduse esitajalt.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 15. Nimekirja kandmise otsustamine

(1) Isiku nimekirja kandmise otsustab ekspertiisiasutuse juht kahe kuu jooksul, arvates avalduse saabumisest. Käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud lisaandmete kogumisel võib ekspertiisiasutus tähtaega pikendada kuni kolme kuuni.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(2) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(3) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 16. Nimekirja avalikustamine

(1) Ekspertiisiasutus tagab nimekirja kättesaadavuse kohtutele ja Politsei- ja Piirivalveametile.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(2) Nimekiri avaldatakse ekspertiisiasutuse veebilehel.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 17. Riiklikult tunnustatud eksperdi vanne

(1) Enne nimekirja kandmist annab isik valdkonna eest vastutavale ministrile järgmise vande:
«Mina, (nimi), töotan täita riiklikult tunnustatud eksperdi ülesanded ausalt ning anda eksperdiarvamuse erapooletult oma eriteadmiste ja südametunnistuse kohaselt. Olen teadlik, et teadvalt vale eksperdiarvamuse andmise eest kohaldatakse karistust vastavalt karistusseadustiku §-s 321 sätestatud.»

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(2) Isik kirjutab vandetekstile alla ja kuupäevastab selle.

(3) Käesoleva seaduse § 18 kohaselt riikliku tunnustuse tähtaja pikendamise korral uut vanne ei anta. Kui isik nimekirjast kustutatakse, kaotab vanne kehtivuse.

§ 18. Riikliku tunnustuse tähtaeg

(1) Isik kantakse nimekirja kolmeks aastaks.

(2) Riiklik tunnustus lõpeb nimekirja kandmisest alates kolmanda aasta 15. detsembril.

(3) Riiklikult tunnustatud eksperdi kirjalikul taotlusel võib riikliku tunnustuse tähtaega korduvalt pikendada, kui on täidetud käesoleva seaduse § 12 nõuded. Riiklikult tunnustatud ekspert annab käesoleva seaduse § 12 nõuete täitmise kohta kirjaliku kinnituse.

(4) Riikliku tunnustuse tähtaja pikendamise taotlus tuleb esitada ekspertiisiasutusele hiljemalt kolm kuud enne riikliku tunnustuse tähtaja lõppemist.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(5) Taotluses loetletakse menetlusasjad, milles isik on riiklikult tunnustatud eksperdina ekspertiise teinud, ning tema sagedase määramise korral viimase kalendriaasta menetlusasjad.

(6) Riikliku tunnustuse pikendamise otsus tehakse käesoleva seaduse §-s 14 ja § 15 lõikes 1 sätestatud korras.

§ 19. Riikliku tunnustuse lõppemine

(1) Riiklik tunnustus lõpeb ja isik kustutatakse nimekirjast, kui:

1) riiklikult tunnustatud ekspert esitab ekspertiisiasutusele kirjaliku avalduse enda nimekirjast kustutamise kohta;

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

2) möödub tunnustuse tähtaeg ja tähtaja pikendamise taotlust ei ole esitatud või kui taotlust ei rahuldata;

3) riiklikult tunnustatud ekspert sureb.

(2) Riikliku tunnustuse lõppemine ei takista ekspertiisi tegemist pooleliolevas menetlusasjas.

§ 20. Riikliku tunnustuse kehtetuks tunnistamine

(1) Riikliku tunnustuse kehtetuks tunnistamise otsustab ekspertiisiasutuse juht ja isik kustutatakse nimekirjast, kui:

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

1) ilmneb, et isiku nimetamise ajal ei olnud käesoleva seaduse § 12 lõigetes 1 ja 3 nimetatud nõuded täidetud või kui need on hiljem ära langenud, välja arvatud käesoleva seaduse § 19 lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul;

2) riiklikult tunnustatud ekspert keeldub seadusliku aluseta ekspertiisi tegemast või kui ta mõjuva põhjuseta viivitab ekspertiisi tegemisega või ei ilmu menetleja kutsel ning menetleja teeb ettepaneku riikliku tunnustuse kehtetuks tunnistamiseks.

(2) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(3) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 21. Teatamiskohustus

Käesoleva seaduse § 13 lõikes 3 nimetatud andmete muutumisest on riiklikult tunnustatud ekspert kohustatud viivitamata kirjalikult teatama ekspertiisiasutusele.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

4. peatükk EKSPERDI ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 22. Ekspertiisi õiguste ja kohustuste tekke alus

Ekspertiisi õigused ja kohustused tekivad kohtuekspertidel ekspertiisimäärusele märgitud ekspertiisikorralduse alusel ja muul isikul menetleja ekspertiisimääruse alusel.

§ 23. Ekspertiisi õigused ja kohustused

(1) Ekspertiisi õigused ja kohustused ekspertiisi tegemisel sätestatakse menetlusseadustes.

(2) Lisaks menetlusseadustes sätestatule on ekspert kohustatud:

1) ekspertiisi tegemisel juhendama ja kontrollima abipersonali tegevust;

2) säilitama ekspertiisiandmed vastavalt käesoleva seaduse §-s 25 sätestatule;

3) väljaspool ekspertiisiasutust tehtud ekspertiisi korral esitama ekspertiisiakti valmimisest arvates 10 tööpäeva jooksul ekspertiisiasutusele ekspertiisiakti ja selle lisade koopia vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

(3) Loetelu juhtudest, kui ekspert on kohustatud esitama ekspertiisiasutusele ekspertiisiakti ja selle lisade koopia ning koopiade esitamise ja sellega kaasnevate kulude hüvitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 24. Abipersonali kasutamine

Ekspertdil on õigus kasutada eksperdiuuringutes abipersonali. Ekspert juhendab eksperdiuuringute tegemisel abipersonali ja kontrollib nende tegevust.

§ 24¹. Andmete saladuses hoidmise kohustus

Ekspert ja abipersonal ei tohi avaldada nendele seoses ekspertiisi või uuringu tegemisega teatavaks saanud asjaolusid ega andmeid, sealhulgas mistahes isikuandmeid ja isikute vahelisi suhteid puudutavaid andmeid. Saladuse hoidmise kohustus on tähtajatu.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 25. Andmete säilitamise kohustus

(1) Riiklikult tunnustatud ekspert peab tehtud ekspertiiside arvestust ja säilitab arvestusandmetena:

- 1) ekspertiisi määratud menetleja nime;
- 2) menetlusasja numbril;
- 3) ekspertiisimääruse kuupäeva;
- 4) ekspertiisi liigi;
- 5) ekspertiisioobjekti või isiku andmed, kelle kohta ekspertiis on määratud;
- 6) ekspertiisiakti või ekspertiisist keeldumise akti koostamise kuupäeva.

(2) Ekspert on kohustatud säilitama arvestusandmeid viis aastat.

(3) Ekspertiisiasutuses säilitatakse arvestusandmeid ja ekspertiisiakti koopia või ekspertiisi tegemisest keeldumise akti koopia seadusega või seaduse alusel sätestatud korras.

§ 25¹. Riiklikus ekspertiisiasutuses töötava isiku daktüloskopeerimine ja temalt DNA-proovi võtmine

(1) Ekspertiisioobjektiga kokkupuutuv riiklikus ekspertiisiasutuses töötav isik daktüloskopeeritakse ja temalt võetakse DNA-proov eesmärgiga välistada objektile riikliku ekspertiisiasutuse töötaja jäetud jäljed.

(2) Loetelu ametikohtadest, millel töötav riikliku ekspertiisiasutuse töötaja daktüloskopeeritakse ja kellelt võetakse DNA-proov, kehtestab riikliku ekspertiisiasutuse juht käskkirjaga.

(3) Riikliku ekspertiisiasutuse töötaja daktüloskopeerimisel saadud biomeetrilised andmed kantakse andmekogusse ABIS, andmed riikliku ekspertiisiasutuse töötaja ja daktüloskoopiaandmete võtmise kohta riiklikusse sõrmejälgede registrisse ning DNA-proovi analüüsil saadud andmed riiklikusse DNA-registrisse.
[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(4) Riikliku ekspertiisiasutuse töötaja daktüloskopeerimisel ja DNA-proovi analüüsil saadud andmed kustutatakse vastavast registrist kolme aasta möödumisel isiku ja riikliku ekspertiisiasutuse vahel sõlmitud töölepingu lõppemisest.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

(5) Käesoleva paragrahvi alusel riiklikus ekspertiisiasutuses töötava isiku daktüloskopeerimise ja DNA-proovi võtmise korra kehtestab riikliku ekspertiisiasutuse juht käskkirjaga.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

5. peatükk EKSPERTIISI RAHASTAMINE

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

1. jagu Ekspertiisikulud

§ 26. Ekspertiisikulude arvestamine ja rahastamine

(1) Ekspertiisikulud moodustavad eksperdil või ekspertiisiasutusel seoses ekspertiisi tegemise ja menetlusest osavõtuga tekkinud kulud ning põhjendatud erandjuhtudel menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulud.

(2) Ekspertiisikulude arvestus peab olema arusaadav, õige, detailne ja järjepidev.

(3) Ekspert lisab kohtule, prokuratuurile, uurimisasutusele või kohtuvälisele menetlejale esitatavale ekspertiisiaktile õiendi, milles märgib ekspertiisi maksumuse vastavalt kehtestatud hinnakirjale ja menetlusest osavõtuga seotud põhjendatud kulud kuluartiklite kaupa. Ekspertiisiakti esitamisest hiljem tekkinud kulude kohta esitatakse täiendav õiend.

(4) Kui ekspert keeldub seaduses sätestatud alusel ekspertiisi tegemisest, siis esitatakse õiend juba tehtud kulutuste kohta. Kohus, prokuratuur, kohtueelse uurimise asutus või kohtuväline menetleja hindab tehtud kulutuste põhjendatust ja ekspertiisi tegemisest keeldumise asjaolusid ning määrab seejärel hüvitamisele kuuluva summa või keeldub kulude hüvitamisest.

(5) Kohus, uurimisasutus, prokuratuur või kohtuväline menetleja kannab ekspertiisikulud menetluskuludesse ja need nõutakse sisse või jäetakse sisse nõudmata menetlusseadustes ettenähtud korras.

(6) Ekspertiisi tegemist ekspertiisiasutuses rahastatakse riigieelarvest.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 26¹. Ekspertiisiasutuses tehtud ekspertiisi maksumus

(1) Ekspertiisiasutuses tehtud ekspertiisi maksumuseks on käesoleva seadusega kehtestatud ekspertiisi hind või ekspertiisi käigus uuritud ekspertiisiobjektide arvu ja käesoleva seadusega kehtestatud ühe ekspertiisiobjekti ekspertiisi hinna korrutis või toksikoloogiaekspertiisi käigus kasutatud meetodikate maksumuse summa ja ekspertiisiobjektide arvu korrutis.

(2) Ekspertiisiasutuses tehtud kohtuarstliku ja meditsiinilise kriminalistika ekspertiisi maksumuseks on ekspertiisi hinna ja ekspertiisi käigus tehtud lisauuringute hinna summa.

(3) Ekspertiisi hinnale ei lisata käibemaksu.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 26². Ekspertiisiasutuse kulud seoses ekspertiisi tegemisega

(1) Ekspertiisiasutuses tehtava ekspertiisi ja lisauuringu hinna koosseisu kuuluvad järgmised ekspertiisi või lisauuringu tegemisega seonduvad kulud:

- 1) eksperdi palga kulu;
- 2) materjalikulu;
- 3) seadme hooldamise ja remondi kulu;
- 4) ekspertiisi tegemiseks vajalik transpordikulu;
- 5) administreerimiskulu;
- 6) kommunaalkulu;
- 7) põhivara kulum.

(2) Ekspertiisiasutuses tehtava ekspertiisi ja lisauuringu hinna koosseisu ei kuulu eksperdi menetlusest osavõtuga seotud kulud.

(3) Menetlusest osavõtuga seotud kulud on päevaraha ning sõidu- ja ööbimiskulud.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 27. Riiklikult tunnustatud eksperdi ja eksperdiks määratud muu isiku kulude hüvitamine

Riiklikult tunnustatud eksperdi ja menetleja poolt eksperdiks määratud muu isiku tehtud ekspertiisi kulud hüvitatakse menetlusseadustes sätestatud korras.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 27¹. Menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulude hüvitamine

(1) Menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud otsesed kulud hüvitatakse põhjendatud juhtudel, kui kulud ei ole juba kaetud eksperdil makstud tasuga. Sellisteks kuludeks on isiku valduses olevate vahendite kasutamise kulud, mis on tekkinud ainult ekspertiisi tegemisel, kaasa arvatud transpordile, abitööjõule ning uuringuks kasutatud materjalidele ja vahenditele tehtud kulutused.

(2) Menetlusvälise isiku ekspertiisikulude koosseisu ei arvata eksperdi töötasu ega muid temaga seotud kulusid.

(3) Menetlusväline isik peab kohtu, prokuratuuri, kohtueelse uurimise asutuse või kohtuvälise menetleja nõudmisel esitama õiendis näidatud ekspertiisikulude kohta algandmeid ja andma selgitusi.

(4) Menetlusvälisele isikule hüvitamisele kuuluv summa määratakse kindlaks lähtuvalt esitatud õiendist kohtu, prokuratuuri, kohtueelse uurimise asutuse või kohtuvälise menetleja määrusega.

(5) Kohus, prokuratuur, kohtueelse uurimise asutus või kohtuväline menetleja kannab määruses näidatud summa üle isiku nimetatud pangakontole määruse tegemisest arvates 15 tööpäeva jooksul.
[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

2. jagu Ekspertiisiasutuses tehtavate ekspertiiside hinnad

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 27². Arstlik kohtutoksikoloogiaekspertiis

Arstliku kohtutoksikoloogiaekspertiisi hind on 95 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 27³. DNA-ekspertiis

DNA-ekspertiisi hind ühe analüüsiobjekti kohta on 57 eurot.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 27⁴. Isiku kohtuarstlik ekspertiis

Isiku kohtuarstlike ekspertiiside hinnad on järgmised:

- 1) isiku kohtuarstlik ekspertiis, sealhulgas tervisekahjustuse ja tervises seisundi tuvastamise ekspertiis – 61 eurot;
- 2) isiku keerukas kohtuarstlik ekspertiis ja isiku kohtuarstlik ekspertiis haiglas, vanglas või kinnipidamiskohas – 84 eurot;
- 3) isiku kohtuarstlik komisjoniekspertiis – 271 eurot;
- 4) isiku kohtuarstlik täiendekspertiis – 97 eurot;
- 5) isiku kohtuarstlik kordusekspertiis – 177 eurot;
- 6) alaealise isiku günekoloogiaekspertiis – 129 eurot;
- 7) täisealise isiku günekoloogiaekspertiis – 109 eurot;
- 8) isiku androloogiaekspertiis – 119 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 27⁵. Isiku kohtupsühhiaatriaekspertiis ja kohtupsühholoogiaekspertiis

Isiku kohtupsühhiaatriaekspertiiside ja kohtupsühholoogiaekspertiiside hinnad on järgmised:

- 1) kohtupsühhiaatriaekspertiis – 255 eurot, millele lisandub statsionaarse ekspertiisi korral voodipäevatasu 59 eurot iga voodipäeva kohta;
- 2) kohtupsühhiaatria-kohtupsühholoogia kompleksekspertiis – 380 eurot;
- 3) komisjoniline kohtupsühhiaatriaekspertiis – 380 eurot;
- 4) kohtupsühholoogiaekspertiis – 125 eurot.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 27⁶. Kohtukeemiaekspertiis

Kohtukeemiaekspertiiside hinnad ühe ekspertiisiobjekti kohta on järgmised:

- 1) alkoholiekspertiis – 75 eurot;
- 2) narkootilise aine ekspertiis – 84 eurot;
- 3) lõhkeainekspertiis – 81 eurot;
- 4) põlevvedelikuekspertiis – 193 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 27⁷. Kriminallistikaekspertiis

Kriminallistikaekspertiiside hinnad on järgmised:

- 1) alaealise seksuaalse väärkohtlemisega seonduva materjali infotehnoloogiaekspertiis – 451 eurot;

- 2) autotehniline ekspertiis – 503 eurot;
- 3) dokumendiekspertiis ühele dokumendile – 77 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 4) hääleekspertiis – 862 eurot;
- 5) infotehnoloogiaekspertiis – 1608 eurot;
- 6) jäljeekspertiis – 314 eurot;
- 7) kiuekspertiis ühele objektile – 100 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 8) kujutiseekspertiis – 761 eurot;
- 9) käekirjaekspertiis ühe isiku kohta – 282 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 10) külmrelvaekspertiis – 255 eurot;
- 11) lasujäägiekspertiis ühele objektile – 45 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 12) liiklusekspertiisi muud alaliigid – 428 eurot;
- 13) liiklustehniline ekspertiis – 457 eurot;
- 14) liiklustrassoloogiaekspertiis – 413 eurot;
- 15) lõhkeseadeldise ja plahvatuse ekspertiis – 430 eurot;
- 16) metalliekspertiis ühele objektile – 50 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 17) paberrahaekspertiis ühele rahatähele – 77 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 18) raamatupidamiseekspertiis ühe ettevõtte, organisatsiooni või juriidilise isiku kohta – 1585 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 19) radaridetektoriekspertiis – 86 eurot;
- 20) relvaekspertiis, sealhulgas tulirelvaekspertiis – 420 eurot;
- 21) sõrmejäljeekspertiis – 663 eurot;
- 22) tulekahjuekspertiis – 704 eurot;
- 23) värvkatteekspertiis ühele objektile – 40 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 24) hõõglambiekspertiis ühele objektile – 35 eurot.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 27⁸. Meditsiinilise kriminalistika ekspertiis

Meditsiinilise kriminalistika ekspertiiside hinnad on järgmised:

- 1) kohtuantropoloogiaekspertiis, sealhulgas isiku tuvastamise ekspertiis – 333 eurot;
- 2) kohtutraumatoloogiaekspertiis, sealhulgas haavabalistikaekspertiis, kohtuarstlik jäljeekspertiis ja sündmuskoha rekonstruktsiooni ekspertiis – 77 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 27⁹. Surnu kohtuarstlik ekspertiis

Surnute kohtuarstlike ekspertiiside hinnad on järgmised:

- 1) surnu kohtuarstlik ekspertiis – 145 eurot;
- 2) surnu keerukas kohtuarstlik ekspertiis – 222 eurot;
- 3) surnu kohtuarstlik komisjoniekspertiis – 473 eurot;
- 4) surnu kohtuarstlik täiendekspertiis – 68 eurot;
- 5) surnu kohtuarstlik kordusekspertiis – 220 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 27¹⁰. Toksikoloogiaekspertiis

(1) Narkootiliste ainete ja ravimite toimeainete kvalitatiivsel määramisel bioloogilisest materjalist on järgmised hinnad:

- 1) aluseliste narkootiliste ainete ja ravimite toimeainete määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 52 eurot;
- 2) amfetamiinide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 54 eurot;
- 3) tervishoiuteenuse osutaja või riikliku ekspertiisiasutuse poolt veenivere võtmise hind – 2 eurot;
- 4) tervishoiuteenuse osutaja või riikliku ekspertiisiasutuse poolt kateetriga uriinivõtmise hind – 12 eurot;
- 5) kannabinooidide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 53 eurot;
- 6) narkootiliste ja psühhotroopsete ainete määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 61 eurot;
- 7) fentanüülide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 50 eurot;
- 8) söeluuring narkootiliste ja psühhotroopsete ainete klassi määramiseks – 23 eurot;
- 9) bensodiasepiinide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 46 eurot;
- 10) gammahüdroksübutüraadi määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 70 eurot;
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 11) teiste ainete määramine gaasikromatograafi-massispektromeetri, spektraalanalüüsi või kõrgsurvedelikkromatograafiga – 70 eurot.
[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

- (2) Muude toksikoloogiaekspertiiside hinnad on järgmised:
- 1) alkoholide ja teiste kergesti lenduvate ühendite määramine – 27 eurot;
 - 2) mitmealuseliste alkoholide ja nende laguproduktide määramine – 37 eurot.
- [RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

3. jagu

Riiklikus ekspertiisiasutuses tehtavate uuringute hinnad

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 27¹¹. Riiklikus ekspertiisiasutuses tehtavad uuringud

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

- (1) Narkootiliste ainete ja ravimite toimeainete kvalitatiivsete uuringute hinnad on järgmised:
- 1) narkootiliste ja psühhotroopsete ainete määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 59 eurot;
 - 2) aluseliste narkootiliste ainete ja ravimite toimeainete määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 39 eurot;
 - 3) bensodiasepiini määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 33 eurot;
 - 4) kannabinoide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 36 eurot;
 - 5) fentanüülide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 35 eurot;
 - 6) happelise ja aluselise fraktsiooni eraldamine bioloogilisest materjalist ja nende analüüs õhkehikromatograafiaga – 35 eurot;
 - 7) amfetamiinide määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 38 eurot;
 - 8) uriini ülduuring gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 31 eurot;
 - 9) gammahüdroksübutüraadi määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 60 eurot;
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 10) sõeluuring narkootiliste ja psühhotroopsete ainete klassi määramiseks – 23 eurot.
- [RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

- (2) Narkootiliste ainete kvantitatiivsete uuringute hinnad on järgmised:
- 1) narkootiliste ainete ja ravimite määramine gaasikromatograafi-massispektromeetriga – 174 eurot;
 - 2) narkootiliste ainete ja ravimite määramine kõrgsurvevedelikukromatograafiaga – 172 eurot.
- [RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

- (2¹) Surnu kohtuarstlike radioloogiauringute hinnad on järgmised:
- 1) surnu kogu keha kompuutertomograafiauring – 284 eurot;
 - 2) surnu kogu keha kompuutertomograafiauring koos peennõelbiopsiaga proovi võtmiseks toksikoloogiauringuks – 308 eurot;
 - 3) surnu kogu keha kompuutertomograafiauring koos jämenõelbiopsia ja histoloogilise uuringuga – 495 eurot;
 - 4) surnu kogu keha magnetresonantstomograafiauring – 1057 eurot;
 - 5) muu kohturadioloogiauring – Tervisekassa hinnakirja järgi.
- [RT I, 11.03.2023, 9- jõust. 01.04.2023]

- (3) Muude lisauuringute hinnad on järgmised:
- 1) kohtutraumatoloogiauring – 76 eurot;
 - 2) arstlik kohtutoksikoloogiauring – 52 eurot;
 - 3) alkoholide ja teiste kergesti lenduvate ühendite määramine – 14 eurot;
 - 4) mitmealuseliste alkoholide ja nende laguproduktide määramine – 25 eurot;
 - 5) karboksühemoglobiini määramine – 26 eurot;
 - 6) muude mürgistavate ainete määramine – 31 eurot;
- [RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]
- 7) isiku kohtuarstlik uuring osalise või puuduva töövõime määramiseks – 61 eurot;
- [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]
- 8) elementaaranalüüs ühele objektile – 35 eurot;
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 9) infrapunaspktromeetriauring ühele objektile – 40 eurot;
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 10) kohtupsühhiaatriauring – 125 eurot;
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 11) kohtupsühholoogiauring – 73 eurot;
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]
- 12) bioloogilise materjali eeluuring – 70 eurot.
- [RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 28. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 29. Kohtueksperdi vande andmise erisused

Ekspertiiside tegemiseks tööle võetud isik, kes vastab kohtueksperdile esitatavatele nõuetele, annab temaga töölepingu sõlminud isikule käesoleva seaduse §-s 7 nimetatud vande seaduse jõustumisest alates kuue kuu jooksul.

§ 30. Ekspertiisiasutuse põhimääruse seadusega kooskõlla viimine

Ekspertiisiasutuse põhimäärus viiakse käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla seaduse jõustumisest alates kuue kuu jooksul.

§ 30¹. Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse tegevuse lõpetamine

(1) Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse tegevus lõpetatakse ning selle ülesanded, õigused, kohustused, riigivara ja asjaajamine antakse üle Eesti Kohtuarstlikule Ekspertiisibüroole alates 2008. aasta 1. jaanuarist. Eesti Kohtuarstlikule Ekspertiisibüroole ei anta üle politseiasutuste varustamist kriminialistikavahenditega ega nende kriminialistikategevuste ja fototeenuste korraldamist, mis jääb politseiasutuste ülesandeks. Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse tegevuse lõpetamise ja sellega kaasnevad üleandmised korraldab Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministernimetab](#) Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo ümber asutusele uue põhimääruse kehtestamisega.

(3) Kõigis õigussuhetes, milles Eesti Vabariik on esindatud Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo või Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse kaudu, esindab alates 2008. aasta 1. jaanuarist Eesti Vabariiki ümbernimetatud ja uue põhimääruse alusel tegutsev endine Eesti Kohtuarstlik Ekspertiisibüroo, millel kuni õigusaktide muutmiseni on ka neis sätestatud seniste riiklike ekspertiisiasutuste pädevus.
[RT I 2007, 44, 314- jõust. 14.07.2007]

§ 30². Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse ametnike vabastamine asutuse tegevuse lõpetamisel

(1) Teade Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse tegevuse lõpetamisest ja ettepanek sõlmida pakutavatel tingimustel Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibürooga tööleping esitatakse ametnikule kirjalikult hiljemalt 2007. aasta 15. novembril.

(2) Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse ametnikul, kes lahkub ametniku kohalt töölepingulisele kohale Eesti Kohtuarstlikus Ekspertiisibüroos, säilivad vastaval töökohal töötamise ajal järgmised avaliku teenistuse seaduse alusel omandatud õigused:

- 1) säilitatakse senine palk, kui palk uuel töökohal on väiksem senisest palgast;
- 2) teenistusest vabastamise ajaks vähemalt kolmeaastase teenistusstaaziga ametnikul on töölepingu alusel töötamise ajal õigus saada kolmanda ja iga järgmise teenistusstaazi eest üks päev lisapuhkust, kuid kokku mitte rohkem kui 10 kalendripäeva. Kui asutuse kollektiivlepingus nähakse ette ametnikule lisapuhkuse andmine, ei liideta käesoleva paragrahvi alusel antavat lisapuhkust kollektiivlepingu alusel antavale lisapuhkusele;
- 3) võimaldatakse õppelaenu kustutamist õppetootuste ja õppelaenu seaduses sätestatud tingimustel;
[RT I 2009, 35, 232- jõust. 01.07.2009]
- 4) kuni 2013. aasta 1. jaanuarini töölepingu alusel töötatud aeg arvatakse teenistusstaazi hulka pensioni suurendamisel avaliku teenistuse seaduse alusel.
[RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013]

(3) Oma nõusolekust sõlmida tööleping teatab ametnik Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo juhile viimase määratud tähtaja jooksul, mis ei või olla lühem kui kaks nädalat, käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teate saamise päevast arvates. Kui ametnik ei ole nimetatud tähtaja jooksul oma nõusolekust teatanud, loetakse ta mittenõustunuks.

(4) Tähtaegselt töölepingu sõlmimiseks nõusoleku andnud töötajale ei maksta tema teenistusest vabastamisel avaliku teenistuse seaduse § 131 lõikes 1 sätestatud hüvitust.
[RT I 2007, 44, 314- jõust. 14.07.2007]

§ 30³. Riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirja avaldamine veebilehel

Riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirja tehakse veebilehe kaudu avalikult kättesaadavaks. Ekspertiisiasutus teavitab sellest ühe kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates kõiki nimekirja kantud eksperte, kes võivad teatada ekspertiisiasutusele oma soovi muuta nimekirjas avaldatud kontaktaadressi või sidevahendi numbrit või jätta neist üks avalikustamata. Riiklikult tunnustatud ekspertide nimekirja avaldatakse veebilehel kahe kuu jooksul seaduse jõustumisest arvates selleks ajaks olemasolevate andmetega.

[RT I 2010, 8, 35- jõust. 01.03.2010]

§ 30⁴. Riikliku sõrmejälgede registri ja riikliku DNA-registri üleminekusätted

(1) Enne 2012. aasta 1. augustit riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmeid, mille kogumise eesmärki ei ole võimalik kindlaks teha, võib kasutada ainult isikusamasuse tuvastamise eesmärgil.

(2) Enne 2012. aasta 1. augustit vastavalt riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud sõrmejäljed ja DNA-proovide analüüsil saadud andmed kustutatakse 40 aasta möödumisel nende registrisse kandmisest.

(3) Käesoleva seaduse § 9⁹ lõiget 2 rakendatakse riiklikust DNA-registrist andmete kustutamise kohta 2013. aasta 1. detsembrist.

(4) Käesoleva seaduse § 9⁹ lõikes 2 nimetatud isikute DNA-proovi analüüsil saadud andmeid ei kustutata riiklikust DNA-registrist, vaid ligipääs nimetatud andmetele suletakse ning neid andmeid ei ole pärast sulgemist lubatud kasutada ühelgi juhul. Käesoleva lõike alusel suletud andmed kustutatakse riiklikust DNA-registrist 2013. aasta 1. detsembrist.

[RT I, 04.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 30⁵. Enne 2021. aasta 1. augustit riiklikusse sõrmejälgede registrisse kantud andmete töötlemine

(1) Riikliku sõrmejälgede registri elektroonilisse andmebaasi kantud sõrmejäljed ja naha papillaarkurrustiku jäljed, mis on kogutud sündmuskoha või muu objekti vaatlusel, kantakse andmekogusse ABIS hiljemalt 2021. aasta 31. juulil.

(2) Enne 2021. aasta 1. augustit riikliku sõrmejälgede registri elektroonilisse andmebaasi kantud sõrmejälgi ja naha papillaarkurrustiku jälgi, mis on kogutud sündmuskoha või muu objekti vaatlusel, võib säilitada samal ajal andmekogus ABIS säilitatavate andmetega, kuid kõige kauem 2022. aasta 31. juulini.

(3) Enne 2021. aasta 1. augustit riiklikusse sõrmejälgede registrisse kantud andmed isiku ja daktüloskoopiaandmete võtmise kohta jäävad riikliku sõrmejälgede registri elektroonilisse andmebaasi.

(4) Enne 2021. aasta 1. augustit riikliku sõrmejälgede registri osaks olnud sõrmejälgede kartoteek ja sündmuskohajälgede kartoteek jäävad ekspertiisiasutusse ning kantakse arhiivi säilitustähtaja lõppemisel.

(5) Kuni tehnilise lahenduse valmimiseni võib käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud sõrmejälgede kartoteeki ja sündmuskohajälgede kartoteeki ekspertiisiasutuses pidada ka pärast 2021. aasta 31. juulit.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

§ 31. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. jaanuaril.